

הלכות שבת סימן שמ

ח (לא) מוכיח שנפלו מן הפסח (לב) מתר להחזירם, אבל אסור לתנם (יז) לג) בתחלה בפסח: ט לאסור לקבץ מלח (לד) ממשרפות המלח, (טו) (לה) שדומה לו) למעמר, וכן אסור לקבץ (לז) קל דבר ממקום גדול: י (טז) המקבץ דבילה ועשה ממנה עגול, או (יז) שגנב תאנים והקנים החבל בהם עד שנתקבצו גוף אחד, (לה) הרי זה תולדת מעמר וחיב, וכן כל פיוצא בזה: יא יאף-על-פי שנותנים שמשמיין ונגאזים לדבש, (לט) לא תבצעם בידו: יב הגותן זרע פשתן או שמשמיין וכיוצא בהם במים חיב משום לש, מפני שמתערבים ונתלים זה בזה: יג (מ) * אין שוכרים החרס

כ ברייתא שם מ"ה ל שם ע"ג, ואסורא איכא אף לאכילי פולגי שם פון דאנה גדולי קרקע, בית יוסף מ תרביסין פרק ח ג תרביסין דקרקע, א, וקבא הרב המגיד שהוא מהתוספתא פירק יג ט טור והרמב"ם פירק ח מהא דהכחיס צ"ד ע הרמב"ם פירק כג

מקום שנפלו מן האילן, אבל אם קבצם בבית לא, כ"מ בשם הרמ"ף: (יז) שגנב, וצ"ע למה לא יחביב בזה משום בונה כמ"ש ססי ש"ט גבי הטבגן, וצ"ל דלא מקרי בונה אלא כשמתכן ליפוחו ולהשוותו, מ"א:

(יז) בתחלה. והשתא עביד לה מנא, רש"י. והרמב"ם פתב: גזנה שמא יתפר, עמ"ש סימן שיו ס"ב: (טו) שדומה למעמר. אבל עמור ליבא, שאין עמור אלא בגדולי קרקע, והיה ד"ש: (טז) המקבץ. ודוקא שקבצם

באר היטב

באר הלקה

סביב הנקב, (סד) ואז אפלו החוט תחוב במחט נקובה, שהוא תלוי שם בתמידות כדי להקניסו על-ידו בהנקבים, שרי, ואין בו משום טלטול, כיון שהמחט תלוי בפתיל והפתיל בבגד ואין נכרך ממנו לעולם: ח (לא) מוכיח. כל דבר רף קרוי מוכין, (סס) כגון זמרן קפן וגרירות בגדים בלויים וכי האי גונא, (סז) והוא הדין נוצות: (לב) מתר להחזירם. לאותו הפסח, (סז) דכיון דקבר היו שם אין בזה משום תקון מנא, אף שציהר שלא יתפר: (לג) בתחלה. והשתא תקון מנא, אף שציהר שלא יתפר: (סח) עביד לה מנא⁷³, ויש בזה חיובא דאורייתא:

ט (לד) ממשרפות המלח. שיצ משוקמות שממשיף לתוכן מים מן הים, והחמה שורפתן והן נצטין מלח: (לה) שדומה וכו'. דמלאכת מעמר הוא לאסוף השבילין, וגם הוא קצין זה. (סט) ודוקא במקום המשרפות, ששם הוא מקום גדולו של המלח, דומיא דשבילין שפשדה, (ע) אבל אם נתפזר במקום אחר מתר לקבצן במקום אחד: (לו) למעמר. ורקף אסור מדרבנן, (עא) אבל עמור גופא ליבא, דאין עמור אלא בגדולי קרקע: (לז) כל דבר. הנינו, פרות וירקות וצעים⁷⁴ וכל דבר הגדל מן התרקוב⁷⁵, ובזה חיובא גמי איכא קשמקבצן במקום גדולן, דזהו מלאכת מעמר גופא⁷⁷, והאי דנקט המתבר בלשון 'אסור', להורות לנו דשלא במקום גדולן, כגון שנתפזרו פרות בבית, (עג) אפלו אסורא גמי ליבא כשמקבצן יחד. וענין לעיל סימן שלה סעיף ה'⁷⁸, ושומרי גנות ופרדסים צריכין לזהר מאד בזה אפלו בפרות ששורו מבעוד יום שלא לאספן בשבת אפלו מעט, כי יש בזה חיוב חטאת, דשעור עמור הוא שעור קטן מאד⁷⁹, וכמו שכתב הרמב"ם: המעמר אכלין, אם לאכילה שעורו כגורגרת, ואם לכהמה שעורו כמלא פי הגדי, ואם להסקה שעורו כדי לבשל בצה⁸⁰, עין שם: י (לח) הרי זה תולדת מעמר. שדרכן של אותן הפרות לחברן באפן זה. וענין בנשמת-אדם שמצדד, דאף קשעושה פן בבית חיב משום מעמר, דבאפן בזה עשוי לעשות גם בבית כבשדה, וכן פתב בספר מצשה-

רקח, עין שם: יא (לט) לא תבצעם בידו. רוצה לומר, שמהדיק בידו האגוזים ועל-ידיה מפריד הדבש מבחוץ, דהוי בוזר. וענין לעיל בסימן שיט בסופו שבררנו דבר דבר⁸¹: יג (מ) אין שוכרין החרס ואין וכו'. כדי (עג) להניח עליהם⁸² וכי האי גונא:

המקום הנקב, (סד) ואז אפלו החוט תחוב במחט נקובה, שהוא תלוי שם בתמידות כדי להקניסו על-ידו בהנקבים, שרי, ואין בו משום טלטול, כיון שהמחט תלוי בפתיל והפתיל בבגד ואין נכרך ממנו לעולם: ח (לא) מוכיח. כל דבר רף קרוי מוכין, (סס) כגון זמרן קפן וגרירות בגדים בלויים וכי האי גונא, (סז) והוא הדין נוצות: (לב) מתר להחזירם. לאותו הפסח, (סז) דכיון דקבר היו שם אין בזה משום תקון מנא, אף שציהר שלא יתפר: (לג) בתחלה. והשתא תקון מנא, אף שציהר שלא יתפר: (סח) עביד לה מנא⁷³, ויש בזה חיובא דאורייתא:

ט (לד) ממשרפות המלח. שיצ משוקמות שממשיף לתוכן מים מן הים, והחמה שורפתן והן נצטין מלח: (לה) שדומה וכו'. דמלאכת מעמר הוא לאסוף השבילין, וגם הוא קצין זה. (סט) ודוקא במקום המשרפות, ששם הוא מקום גדולו של המלח, דומיא דשבילין שפשדה, (ע) אבל אם נתפזר במקום אחר מתר לקבצן במקום אחד: (לו) למעמר. ורקף אסור מדרבנן, (עא) אבל עמור גופא ליבא, דאין עמור אלא בגדולי קרקע: (לז) כל דבר. הנינו, פרות וירקות וצעים⁷⁴ וכל דבר הגדל מן התרקוב⁷⁵, ובזה חיובא גמי איכא קשמקבצן במקום גדולן, דזהו מלאכת מעמר גופא⁷⁷, והאי דנקט המתבר בלשון 'אסור', להורות לנו דשלא במקום גדולן, כגון שנתפזרו פרות בבית, (עג) אפלו אסורא גמי ליבא כשמקבצן יחד. וענין לעיל סימן שלה סעיף ה'⁷⁸, ושומרי גנות ופרדסים צריכין לזהר מאד בזה אפלו בפרות ששורו מבעוד יום שלא לאספן בשבת אפלו מעט, כי יש בזה חיוב חטאת, דשעור עמור הוא שעור קטן מאד⁷⁹, וכמו שכתב הרמב"ם: המעמר אכלין, אם לאכילה שעורו כגורגרת, ואם לכהמה שעורו כמלא פי הגדי, ואם להסקה שעורו כדי לבשל בצה⁸⁰, עין שם: י (לח) הרי זה תולדת מעמר. שדרכן של אותן הפרות לחברן באפן זה. וענין בנשמת-אדם שמצדד, דאף קשעושה פן בבית חיב משום מעמר, דבאפן בזה עשוי לעשות גם בבית כבשדה, וכן פתב בספר מצשה-

רקח, עין שם: יא (לט) לא תבצעם בידו. רוצה לומר, שמהדיק בידו האגוזים ועל-ידיה מפריד הדבש מבחוץ, דהוי בוזר. וענין לעיל בסימן שיט בסופו שבררנו דבר דבר⁸¹: יג (מ) אין שוכרין החרס ואין וכו'. כדי (עג) להניח עליהם⁸² וכי האי גונא:

המקום הנקב, (סד) ואז אפלו החוט תחוב במחט נקובה, שהוא תלוי שם בתמידות כדי להקניסו על-ידו בהנקבים, שרי, ואין בו משום טלטול, כיון שהמחט תלוי בפתיל והפתיל בבגד ואין נכרך ממנו לעולם: ח (לא) מוכיח. כל דבר רף קרוי מוכין, (סס) כגון זמרן קפן וגרירות בגדים בלויים וכי האי גונא, (סז) והוא הדין נוצות: (לב) מתר להחזירם. לאותו הפסח, (סז) דכיון דקבר היו שם אין בזה משום תקון מנא, אף שציהר שלא יתפר: (לג) בתחלה. והשתא תקון מנא, אף שציהר שלא יתפר: (סח) עביד לה מנא⁷³, ויש בזה חיובא דאורייתא:

ט (לד) ממשרפות המלח. שיצ משוקמות שממשיף לתוכן מים מן הים, והחמה שורפתן והן נצטין מלח: (לה) שדומה וכו'. דמלאכת מעמר הוא לאסוף השבילין, וגם הוא קצין זה. (סט) ודוקא במקום המשרפות, ששם הוא מקום גדולו של המלח, דומיא דשבילין שפשדה, (ע) אבל אם נתפזר במקום אחר מתר לקבצן במקום אחד: (לו) למעמר. ורקף אסור מדרבנן, (עא) אבל עמור גופא ליבא, דאין עמור אלא בגדולי קרקע: (לז) כל דבר. הנינו, פרות וירקות וצעים⁷⁴ וכל דבר הגדל מן התרקוב⁷⁵, ובזה חיובא גמי איכא קשמקבצן במקום גדולן, דזהו מלאכת מעמר גופא⁷⁷, והאי דנקט המתבר בלשון 'אסור', להורות לנו דשלא במקום גדולן, כגון שנתפזרו פרות בבית, (עג) אפלו אסורא גמי ליבא כשמקבצן יחד. וענין לעיל סימן שלה סעיף ה'⁷⁸, ושומרי גנות ופרדסים צריכין לזהר מאד בזה אפלו בפרות ששורו מבעוד יום שלא לאספן בשבת אפלו מעט, כי יש בזה חיוב חטאת, דשעור עמור הוא שעור קטן מאד⁷⁹, וכמו שכתב הרמב"ם: המעמר אכלין, אם לאכילה שעורו כגורגרת, ואם לכהמה שעורו כמלא פי הגדי, ואם להסקה שעורו כדי לבשל בצה⁸⁰, עין שם: י (לח) הרי זה תולדת מעמר. שדרכן של אותן הפרות לחברן באפן זה. וענין בנשמת-אדם שמצדד, דאף קשעושה פן בבית חיב משום מעמר, דבאפן בזה עשוי לעשות גם בבית כבשדה, וכן פתב בספר מצשה-

שער הציור

(סד) כרב חסדא דשרא לאהדירי אידנא: (סז) לביש: (סח) רש"י. ולהרמב"ם הוא רק משום גזנה שמא יתפר, וסתמתי ברש"י משום דהרין והריטב"א והארז וררע והמאירי פלם סתמו כרש"י, ומבריתא דנקטה לדיון זה עם דין דפוחת בית הצאנר בחדא מחתא משמע גמי כרש"י דהתם חיוב חטאת איכא, בראיתא שם בהדנא: (סט) סמ"ג ושאר פוסקים: (ע) מגן-אברהם: (עא) אליה בזה וש"א: (עג) אחרונים: (עג) פרי-מגדים:

הלכות שבת סימן שמ

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק לג]

דְּהַשְׁתָּא עֵבִיר לָהּ מְנָא⁷³.

להכניסם לתוך סל, ואין בכך משום 'עובדין דחול', כיון שהבית מצרפם ונחשבים כאילו נמצאים במקום אחד. וראה מה שכתב המשנ"ב לעיל (סי' שט ס"ק יא).

79) ואפילו אסף שני דברים בלבד וקיבצם יחד, כתב האגלי טל (מעמר ס"ג) שאם יש בהם שיעור עימור הרי הוא חייב, וכן כתב הערוך השולחן (ס"ב).

80) ואם אסף חצי שיעור והניחו יחד עם חצי שיעור שהיה מונח שם זה מכבר, כתב האגלי טל (מעמר ס"ה) שמצטרפים הם יחד לשיעור מעמר. אולם השביתת השבת (מעמר ס"ק י) פקפק בדיון זה [וראה מה שכתב שם בשם הרצ"פ פרנק].

ואם עימר חצי שיעור במקום אחד, וחצי שיעור במקום אחר, כתב האגלי טל (שם ס"ק ח) שאין הם מצטרפים לשיעור.

והמעמר פחות מכשיעור, כתב האגלי טל (שם) שאף על פי שדרך כלל חצי שיעור אסור מן התורה, מ"מ כל זה הוא במקום שראויים שני חצאי השיעור להצטרף זה עם זה, אולם במעמר אין חצי השיעור הראשון ראוי להצטרף עם חצי השיעור השני, שהרי אם יעמר את השני במקום אחר, אין הם מצטרפים כלל, ואם יניח אותו אצל הראשון, יתחייב על החצי השני כשלעצמו, אף בלא צירופו עם הראשון [ועיי' שכתב שלדעת השאגת אריה אין בכך אפילו איסור מדרבנן]. מאידך, הערוך השולחן כתב (ס"ח) שעומד פחות מכשיעור אסור מהתורה כחצי שיעור בשאר איסורים.

[משנ"ב ס"ק לט]

שְׁבַרְנוּ דְּבַר זְהוּ⁸¹.

81) שם כתב (ס"ק סד) שכיון שהאיסור לעשות כן הוא משום בורר, מותר לעשות כן כשדעתו לחבץ ולאכול לאלתר, שכן אין איסור לברור ביד אוכל מתוך פסולת, אלא כשעושה כן כדי להשתמש בו לאחר זמן, אך לא כשעושה כן כדי לאוכלו לאלתר. ובשם המג"א כתב שם (ס"ק יט), שבתוספתא מבואר שיסוד האיסור הוא משום לש, ואם כן אסור לעשות זאת אפילו כשדעתו לאכול לאלתר.

[משנ"ב ס"ק מ]

כְּדִי לְהַנִּיחַ צְלִיָּה⁸².

82) ולקמן (סי' תקח ס"ק ג) ביאר, שכשצולים דגים על גבי אסכלה, מניחים עליה חתיכת חרס או נייר שנשרה במים, כדי שלא ישרפו הדגים מן הגחלים שבאסכלה.

[ביה"ד ד'ה אין]

דְּקִיעוּר שְׂיָךְ גַּם כִּן קְרִיעָה⁸³.

83) וקריעת צמר גפן כדי להשתמש בו, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' מה) שדינה כקריעת נייר, ובאופן שנהג איסור קורע בנייר, נוהג איסור זה אף בצמר גפן. ודעת הגרי"ג קרליץ (חוט שני ח"א עמוד קיב) שאסור לעשות כן משום מתקן מנא. מאידך, דעת הגר"שז' אויערבך (ש"י"ב פלי"ה הע' מח וח"ג שם) שאין בכך משום איסור קורע, כיון שמעשה קריעה אינו נוהג אלא ביריעה ארוגה או בחתיכת לבד או נייר וכדו', מה שאין כן בצמר גפן שאינו אלא סיבים בעלמא. והוסיף (אחרות שבת ח"א פ"א הע' לא),

המשך במילואים עמוד 69

73) ולנפח גלגל או כדור גומי, כתב הגר"שז' אויערבך (ש"י"ב ח"ג פט"ז הע' כד, וראה שו"ת מנחת שלמה ח"א סי' יא אות ה) שאם כבר ניפחו אותו פעם אחת, מותר לחזור ולנפחו. וביאר, שאף על פי שבכל פעם נכנס אויר חדש, מ"מ יש לדון את כל האויר כדבר אחד, והרי זה כמחזור את האויר שהיה בו. ודעת הגרי"ש אלישיב (הלכות שבת בשבת פט"ז הע' 3) לאסור בפשיטות. [וראה בשלמי יהודה (פ"ה ס"ק יד) שכתב שדעת הגרי"ש אלישיב היא שאין בכך משום תיקון כלי, ומ"מ אסור לעשות כן משום 'עובדין דחול', אלא שהתיר על ידי קטן]. ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ו סי' ל) כתב שכיון שבכל פעם נכנס אויר אחר, אסור לנפחם אפילו אם כבר ניפחום קודם לכן.

[משנ"ב ס"ק לז]

יְעִיצִים⁷⁴ וְעֹשִׁים⁷⁵ וְכָל דְּבַר הַגָּדֵל מִן הַקְּרָקָע⁷⁶ וכו', דְּזָהוּ מְלֻאָכָת מְעַמָּר גּוּפָא⁷⁷ וכו', וְעַיִן לְעִיל סִימָן שֶׁלֶה סְעִיף ה' ⁷⁸ וכו', דְּשִׁעוּר עִמּוּר הוּא שְׁעוּר קֶטֶן מְאֹד⁷⁹ וכו', וְאִם לְהַסְקָה שְׁעוּרֵי כְּדֵי לְכַשֵּׁל בְּיַצְחָה⁸⁰.

74) ובשעה"צ לקמן (סי' תקא ס"ק יד) כתב שלדעת הרמב"ם אין איסור מעמר בעצים, אלא אם כן מעמר אותם בשביל שיהיו מונחים להתיבש, אבל לא אם אוסף אותם בשביל להשתמש בהם מיד להסקה או לבישול.

75) וכן אגידת פרחים לזר, כתב הקצות השולחן (סי' קמו בדה"ש ס"ק מט הע' 17) שבכלל מלאכת מעמר היא [אם נעשית במקום גידולם]. מאידך, בשו"ת אגרות משה (ארי"ח ח"ד סי' עג) כתב שאין בכך משום מעמר, שגדר מלאכת מעמר הוא איסוף פרטים לשם קיבוצם ואסיפתם בערימה, ואילו אגידת פרחים לזר אינה נעשית אלא לשם סידור הפרחים באופן יפה [והוסיף ש"מ"מ אסור לאגדם מדרבנן, משום מתקן מנא].

76) ואם קיבץ מינים שונים ועשה מהם ערימה, הסתפק האגלי טל (מעמר ס"ג) אם יש בכך משום מעמר. והשביתת השבת (מלאכת מעמר ס"ק י) כתב, שפשוט שיש בכך משום מעמר.

77) ואף אם לקח פירות או שאר דברים המונחים בערימות קטנות ועשה מהם ערימה אחת גדולה, כתב האגלי טל (מעמר ס"ק א) שחייב משום מעמר, שהן איסוף השיבולים לעומרים, והן איסוף העומרים וקשירתם יחד בגדיש אחד, כלולים במלאכת מעמר, והוסיף שכן כתב המאירי (שבת עג, א). [וראה שביתת השבת מעמר ס"ק ג ושו"ת שבת הלוי ח"א סי' עח].

78) שם מבואר, שפירות שנתפורו בחצר מלקט מעט מעט ואוכל [וראה במשנ"ב שם (ס"ק יז) ובביה"ל (ד"ה אחד), לגבי לאסוף לחיקו וכסותו], אבל ללקטם לתוך סל או קופה אסור משום 'עובדין דחול'. ולקבץ פירות או שאר גידולי קרקע שהתפורו בתוך הבית, אסר החיי אדם (כלל יג ס"א) וכן משמע מהא"ר (ס"ק ה) שלא התיר להכניסם לתוך סל אלא כשעושה כן משום שמחה, כגון שמחת תורה, וביאר בשו"ת או נדברו (ח"ד סי' יז), שמה שכתב כאן המשנ"ב שאין בבית איסור כלל, זה דוקא כשלא נתפורו הרבה, משא"כ בנתפורו אחת לכאן ואחת לכאן, אסור משום שהוא 'עובדין דחול'. ובשו"ת אור לציון (ח"ב פ"ג מ"ג תשובה ז) כתב שאם נתפורו בתוך הבית, מותר אף

הַלְבוּת שֶׁת סִימָן שֵׁם

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק מא]

תָּבַב מְשוּם קוֹרְעָא (84) וכו', אָסוּר לְקַיֵּי עֲלֵמָא (85) וכו', אִם לֹא לְצַרְףָּ דְגוֹלָה (86) וכו', כֵּל זִמְן שְׁאִין פְּתִיחָא (87) וכו', וְיִפְתְּחֵנוּ לִית לָן בְּקַהֲ88.

84) ומי שנמצא במקום שאין בו נייר טואלט חתוך, דעת הגרי"ש אלישיב (ארחות שבת ח"א פי"א סכ"ב) שרשאי לחתוך נייר מגליל שאינו חתוך כלאחר יד, כגון שיקרעו במרפק וכדו', שהרי במקום כבוד הבריות התייר לעשות מלאכה כלאחר יד [ראה לעיל (סי' ש"ב ס"ק ב)].

וכן דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"א פי"ח ס"ק א) שאם נמצא בבית כסא שאין בו נייר חתוך, מותר לקנח בגליל ארוך, ולאחר השימוש ישלך את הנייר שהשתמש בו לתוך האסלה, ואף אם על ידי הורדת המים באסלה תיקרע חתיכת הנייר מחיבורה לגליל, אין בזה משום קורע. ואם לא נקרעה חתיכת הנייר על ידי המים, הוא נמצא במקום ציבורי, ראוי משום כבוד הבריות לקרועה בשינוי.

אך אם אינו יכול לקנח בנייר מהגליל, וצריך להשתמש דוקא בנייר חתוך, דעת הגר"נ קרליץ (שם) שמשום כבוד הבריות מותר לקרוע את הנייר בשינוי.

85) והחזו"א כתב (אוי"ח סי' ס"ב) שדין פתיחת איגרת הדבוקה בשפתיה, תלוי לכאורה במחלוקת רש"י והרמב"ם המובאת בביה"ל (ד"ה אין). שלדעת הרמב"ם שהפוחת בית הצואר חייב משום קורע, אף הפוחת איגרת חייב משום קורע, ולדעת רש"י שהפוחת בית הצואר אינו חייב משום קורע, משום שהתיקן ניכר כבר בשעת הקריעה, אף הפוחת איגרת אינו חייב משום קורע. והוסיף (שם), שאין לחייב על פתיחת איגרת משום מכה בפטיש, כיון שאין פתיחה זו נידונה כבנין כלי [שכן אף כאשר היא סגורה נחשבת היא כלי גמור], ומימי יש בכך משום איסור דרבנן של תיקון מנא לדעת רש"י.

והוסיף החזו"א (שם), שיתכן שאף לדעת רש"י פתיחת איגרת אסורה משום קורע, שיתכן שטעמו של רש"י שהפוחת בית הצואר אינו חייב משום קורע, אינו משום שבשעת הקריעה נעשה תיקון, אלא משום שבמעשה שחייבים עליו משום מכה בפטיש, אין חייבים עליו אף משום קורע, אבל בפתיחת איגרת שאין חייבים עליה משום מכה בפטיש, יתכן שחייבים עליה משום קורע.

86) וכפי שכתב לעיל (סי' ש"ז ס"ק כה וסי' שכה ס"ק ט), שבמקום צורך גדול מותר לומר לנכרי לעשות מלאכה דרבנן.

87) וכפי שכתב לעיל (סי' שז ס"ק עו), שמותר לרמוז לנכרי לעשות מלאכה, אם עושה כן שלא בלשון ציווי.

88) ואף על פי שאסור להנות מלמלאכה שעושה נכרי עבור ישראל [כמבואר לעיל סי' שז ס"ק יא], כתב הכלכלת השבת (דיני אמירה לעובים אות ה) שבאופן זה מותר הדבר, הואיל ואין ההנאה מגוף הקריעה, אלא מהאפשרות לקרוא את המכתב.

[משנ"ב ס"ק מב]

הָרִי זֶה תּוֹלְדָת תּוֹפְרָא (89).

89) לענין הידוק ניירות על ידי 'מהדק סיכות', ראה מה שכתבנו לעיל (ס"ק כז).

[ביה"ל ד"ה אין]

דְּפִתְמָא בֵּית הַצְּנָאָר גַּם-כֵּן אָסוּר מְשוּם קוֹרְעָא (90).

90) והחזו"א כתב (אוי"ח סי' נא ס"ק ד וסי' סא ס"ק ב), שיתכן שאף דעת הרמב"ם כדעת רש"י שהפוחת בית הצואר חייב משום מכה בפטיש ולא משום קורע, ומה שכתב הרמב"ם דין זה בהלכה העוסקת במלאכת קורע [ראה פי" מהל' שבת ה"ט], הרי זה משום שיש בכך פעולת קריעה, וכתב בסתם שהפוחת חייב כלשון הגמ' (שבת מה, א), ויתכן שכוונתו שחייב משום מכה בפטיש.

[ביה"ל ד"ה הנין]

זֶהוּא בְּכָלל קוֹרְעַ עֲלֵמָת לְמַתְנִין (91).

91) והחזו"א כתב (אוי"ח סי' סא ס"ק ב) שאם אין הפוחת מתכוין להשתמש במעטפה לאחר הפתיחה, אין פתיחתה אסורה משום מלאכת קורע, כשם שקריעת עור שעל פי החבית כדי ליטול את מה שבתוכה אין בה משום מלאכת קורע [כמבואר במשנ"ב לעיל (סי' ש"ד ס"ק כה)].

אכן, אם לאחר פתיחתה היתה המעטפה עדיין ראויה לשימוש, כתב החזו"א (שם) שאין לפותחה אף אם אינו מתכוין להשתמש בה, שמה יפתח מעטפות אף כשירצה להשתמש בהן, ונכשם שמצינו שגזרו שלא יקטום אדם קיסם כדי להריח בו, שמה יקטום קיסם כדי לחצוץ בו את שיניו, ולקרוע את המעטפה באופן שלא תהיה ראויה עוד לשום שימוש, כתב החזו"א (שם) שמותר, שכיון שאי אפשר להשתמש בה, אין מקום לגזירה הני"ל.

ועטיפת נקניק העשויה מפלסטיק או מנייר, כתב החזו"א (שם) שכיון שאי אפשר לחזור ולהשתמש בקריעה, מותר לקרועה. ובמקום שאין פורסים אלא חלק מהנקניק, ומקפידים שלא לקלקל את כל העטיפה, דעת הגר"שז' איערברך (ששי"כ פ"ט הע' יא) שאין להתיר מן הטעם הני"ל, ולדעתו הטעם שמותר להסיר עטיפה של נקניק, הוא משום שהעטיפה בטילה לנקניק, וכשם שמותר מטעם זה לשבור קליפה של אגוז וכדו' [וראה מה שכתבנו לעיל (סי' ש"ד ס"ק מ)].

וכן שקיות חלב, או שקיות נייר וניילון שיש בתוכן מיני מאכל או תרופות וכדו', כתב הגר"שז' איערברך (ששי"כ ח"ג שם) שהואיל והדרך היא לזרוקן כשמרוקנים את תוכנן, בטילות הן למה שבתוכן, ומותר לקרוען כדי לפותחן [וראה ששי"כ שם, שלא התיר הגר"שז' איערברך לעשות כן אלא בצירוף טעמים נספים. וראה מה שכתב שם שבשקית חלב ראוי שלא יעשה אלא חור קטן, כדי שלא יידיה החור עשוי להכניס ולהוציא דרכו]. וכן דעת הגרי"ש אלישיב (הלכות שבת בשבת ח"א פי"ד סל"ז), אלא שהוסיף שאין לפתוח בשקית פתח יפה כדרכו, אלא יש לעשות קרע שלא כדרך, כגון בשינוי או בידו, או לקרוע את כל השקית בדרך המקלקלת אותה.

מאידך, דעת הגרי"נ קרליץ (חוט שני ח"א פי"ח ס"ק א אות א, וארחות שבת ח"א פי"ב הע' יב) שאסור לפתוח שקיות אלו באופן שתהיינה ראויות לשימוש, כגון לשמור בהן את החלב או את המאכל שהיה בתוכן, אך מותר לקרוען באופן שלא תהיינה ראויות עוד לשימוש כלל, וכפי שכתב החזו"א הני"ל לגבי מעטפה.

[ביה"ל ד"ה הוי זה]

דְּלוֹקָמָא שְׁנֵי דְּבָרִים אֶחָדִים וּמְחַבְרֵ אוֹתָם לְאַחַד (92).

92) והדבקה תונית נייר על גבי בקבוק, הסתפק הגר"שז' איערברך (ששי"כ פ"ט הע' עו) אם נחשבת כתפירה [וכן אם הסרת הנייר מעל גבי הבקבוק אסורה משום קורע], שכן אין הנייר נעשה חלק מן הבקבוק אלא רק דבוק בו, ואם כן אין הדבקותו עושה אותם ליחידה אחת [וראה ארחות שבת ח"א פי"א הע' י].

ולהדביק 'פלסטר' על גבי פצע, דעת הגרי"נ קרליץ (חוט שני ח"א פי"ז סוף ס"ק ב) שמותר, ואין בכך משום מלאכת תופר, כיון שהדבקה דבר רך על גבי דבר קשה אינה נחשבת תפירה. [אכן, להדביק את קצוות הפלסטר זה על זה אסור משום תופר, אלא שאם מתכוין הוא להסיר את הפלסטר תוך כ"ד שעות, או על כל פנים תוך שבוע, תלוי הדבר במחלוקת הפוסקים אם תפירה לזמן נחשבת תפירה, או לא].